

Matthias Sindelar, un ballarí de paper que es rebel·là contra el feixisme

Va morir de forma estranya a l'edat de 35 anys, després de liderar la selecció austríaca de la dècada dels trenta i negar-se a jugar a la selecció alemanya de Hitler

Noel Eduardo

Matthias Sindelar, rematant de forma espectacular en un partit amb la selecció austríaca

Matthias Sindelar va ser un hàbil davanter austríac, un dels més destacats del vell continent de la dècada dels 30. De regat fàcil i ràpid, el seu joc es caracteritzava per ser d'una fabulosa plasticitat i elegància, amb gran facilitat per escapolir-se dels defenses rivals. **Això, junt amb el seu físic esquitit i aparentment fràgil, li va valer el sobrenom de "l'home de paper"**. Nascut el 1903 en el si d'una família treballadora, va capitanejar una de les millors seleccions de l'època, l'anomenat *Wunderteam* (equip meravella), entrenat per Hugo Meisl, un enginyós, innovador i gran coneixedor del futbol que va consolidar amb la selecció austríaca de Sindelar l'aposta pel futbol ofensiu a partir de la idea del 2-3-5 de les Illes Britàniques, amb la pilota sempre jugada arran de gespa.

En el Mundial del 1934, que va tenir lloc a Itàlia en plena dictadura de Benito Mussolini, el futbol vistós de Meisl a la banqueta i Sindelar al camp va conduir els austríacs a les semifinals després d'eliminar França als vuitens de final i Hongria als quarts. S'enfrontarien amb l'amfitriona Itàlia, que acabava d'eliminar una Espanya republicana que comptava en les seves files amb el porter Zamora, conegut com "el diví", i el golejador Lángara. Després de l'empat (1-1) del partit inicial, n'hi va haver un de desempat (encara no existien les tandes de penals) un dia després, en el qual va vèncer la selecció italiana i on les cròniques destaquen la permisivitat dels àrbitres amb els italians, tant en aquest partit com en tota la competició. En aquell partit de desempat no jugarien 7 titulars espanyols, entre d'altres Zamora i Lángara, lesionats el dia anterior.

Itàlia 1934, el Mundial de Il Duce

Il Duce, ja un temps abans de començar el Mundial, va aconseguir la seva primera gran victòria fora dels terrenys de joc quan l'altra candidatura per acollir la competició, la de Suècia, es va retirar de la pugna per organitzar la cita misteriosament i sense donar explicacions. **Itàlia acolliria el Mundial i Mussolini convertiria aquell esdeveniment en una magnífica eina propagandística**, immillorable aparador per a donar a conèixer el seu PNF (Partit Nacional Feixista) al món. Segons diuen, el dictador italià fins i tot hauria amenaçat el president de la Federació Italiana de Futbol i els jugadors amb la sentència "Itàlia ha de guanyar aquest Mundial. És una ordre".

Mussolini havia nacionalitzat diversos jugadors per poder millorar les prestacions de la selecció italiana en la disputa del "seu" Mundial. Un d'ells va ser l'hispanoargentí Luis Monti, únic futbolista que ha jugat 2 finals de la Copa del Món amb seleccions de països diferents (el 1930 amb Argentina, el 1934 amb Itàlia), que va ser l'encarregat de perseguir Sindelar durant tot el partit. Monti, que havia estat [nacionalitzat pel règim feixista de Mussolini amb amenaces i coaccions](#), va utilitzar la seva duresa característica per frenar el magnífic davanter austríac, també conegut com "El Mozart del futbol".

Aquell 3 de juny a Milà, Sindelar patiria la tirania del pèssim arbitratge d'Ivan Eklind. En un campionat marcat clarament per la seva politització, el suec Eklind va permetre el joc dur dels italians, va donar com a vàlid un gol polèmic del també nacionalitzat Guaita (segons algunes cròniques en clar fora de joc) i va anular el gol de l'empat als austríacs. El mateix àrbitre de la polèmica semifinal va ser premiat per Mussolini i designat per xiular la final, que guanyarien els italians 2-1 a la pròrroga contra Txecoslovàquia. Eklind i Mussolini soparien junts a la casa del *Duce* a Roma la nit abans de la final.

El Mozart del futbol

Però el gran ballet vienès, aquell *Wunderteam* que havia estat eliminat del Mundial italià, seguiria sent un dels equips de referència de l'època a Europa, assolint fites com els 14 partits seguits sense derrota o les tan sols quatre derrotes en una llarga sèrie de 50 partits. **La coreografia ideada i dirigida de manera brillant per Meisl a la banqueta comptava amb intèrprets de luxe al terreny de joc, on seguia destacant de manera imponent un ballarí únic, Sindelar**, que amb els seus solos es va guanyar les antipaties del III Reich.

Després de l'annexió austríaca a l'Alemanya nazi (l'*Anschluss*) el març del 1938, segellada per una amplíssima majoria d'una població coaccionada (les paperetes havien de ser omplertes i dipositades en urnes davant dels oficials de les SS), Osterreich, és a dir Àustria, es va convertir en Ostmark, és a dir la marca oriental de l'imperi germànic.

Una de les primeres mesures que va adoptar Goebbels, ministre de propaganda del III Reich, que havia dit que "una victòria en el camp de futbol és més important per a la població que la conquesta d'una ciutat en territori enemic", va ser intentar apropiar-se dels jugadors d'aquella fantàstica selecció austríaca que a banda del seu bon paper en el Mundial del 34 també va aconseguir la **medalla de plata en els Jocs Olímpics de Berlín'36**, també amb Sindelar al capdavant.

A la llista negra de la Gestapo

En aquest cas, poc importava als nazis que Sindelar tingués arrels jueves: havien decidit que la qualitat futbolística del Mozart del futbol conduiria l'Alemanya de Hitler a guanyar el següent

Mundial, el de França '38. Però **Sindelar es va negar a vestir la samarreta alemanya, al·legant lesions i diversos contratemps**, i demanant al seleccionador alemany en algunes ocasions que el deixés fora de les convocatòries.

Ja feia temps que aquests actes eren percebuts per la *Gestapo* com a mostres de rebel·lió i d'insubmissió contra l'Alemanya de Hitler per part de Sindelar. Però el pitjor encara estava per arribar. El 3 d'abril de 1938, poques setmanes abans que comencés el Mundial de França i només 2 setmanes després que es fes efectiva la unificació d'Àustria i Alemanya, el *führer* va organitzar un amistós que havia de servir per acomiadar el *Wunderteam* de Sindelar i alhora com a benvinguda per als jugadors austríacs, que passarien a formar part de la selecció alemanya. Des de la perspectiva de Hitler i Goebbels, el partit, disputat al Prater de Viena, havia de demostrar a tots els austríacs que el millor per a tots ells era pertànyer a Alemanya. I van guionitzar un partit en que els austríacs, debilitats per les baixes de jugadors als qui van obligar a passar-se al bàndol alemany i d'altres que van decidir marxar del país per por a represàlies en negar-s'hi, en cap cas podien sortir victoriosos. Sindelar no es va voler perdre aquell partit per res del món, malgrat la gran quantitat de lesions que havia al·legat setmanes abans per no vestir la samarreta alemanya, fet que va ser vist pel III Reich com una nova provocació del geni austríac. **Sindelar va disposar de diverses ocasions per avançar el seu equip en el marcador, però en arribar davant del porter alemany xutava fora o passava la pilota a companys pitjor col·locats.**

Finalment, però, Sindelar va decidir (o ho va fer impulsivament) mostrar la seva disconformitat enfront la barbàrie nazi en el mític Prater, davant de la seva afició i, sobretot, davant de les més importants autoritats del Partit Nacionalsocialista alemany, amb Hitler al capdavant. Després d'una jugada plena de virtuosisme, va saltar-se l'acord i va marcar segurament el gol més rebel de la història del futbol, que va acompanyar -diuen- d'una celebració encara més rebel: es situaria just davant de la llotja presidencial amb el seu company Karl Sesta -autor del 2-0 final- i van fer un ball en to burlesc que ridiculitzà i humilià el règim nazi. **El partit va acabar amb càntics a favor d'Àustria per part dels aficionats vienesos**, esperonats per Sindelar, aixafant així la festa a les autoritats germàniques, embogides d'ira.

Si ja abans de la disputa del partit Sindelar era vist com un element perillós per les autoritats alemanyes donada la seva condició d'origen jueu, les seves perilloses relacions amb jueus, comunistes i persones vinculades a l'esquerra conreades durant anys en el barri vienès de Favoriten que tant freqüentava, i sobretot per la negació a vestir la samarreta de l'Alemanya de Hitler, després del partit va passar a formar part definitivament de la llista negra de la Gestapo.

Una mort envoltada de polèmica i misteri

Aquell partit, de fet, va ser l'últim que va disputar, a l'edat de 35 anys. Perseguit i investigat durant mesos, finalment **va ser trobat mort a l'habitació del seu pis a Viena, junt amb la seva companya, el 23 de gener de 1939**, per una ingestió suposadament voluntària de monòxid de carboni. Les autoritats alemanyes van fer córrer el rumor que es va suïcidar després d'una nit d'excessos, sexe i drogues. El dossier de la investigació sobre la seva mort va ser "extraviat". La versió oficial de la seva mort va ser que va ser "accidental", després que una de les xemeneies de l'habitatge patís pèrdues. Segons va dir en un documental l'any 2000 Egon Ulbrich, secretari del club austríac entre 1933 i 1956, era l'única forma de retre-li un homenatge en forma d'enterrament d'estat, ja que si hagués estat declarat un suïcidi o assassinat, les normes nazis ho haguessin prohibit.

Tomba de Sindelar al cementiri de Viena

El cert és que Viena va acollir el funeral de l'encara ara millor jugador de futbol de la història del país, on segons les cròniques **més de 35.000 vienesos van voler acomiadar-lo enmig de grans mesures de repressió nazis**. Aquell dia, el servei de correus de la ciutat va quedar completament col·lapsat degut als més de 15.000 telegrams que l'Àustria de Viena, el club on va militar més temps i el seu darrer equip, va rebre com a mostra de condol.